

Handläggare: Anders Lindgren
Telefon: 08 508 09 306

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2009-06-11

Samråd kring förslag till miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram, förvaltningsplan samt miljökonsekvensbeskrivning för norra Östersjöns vattendistrikt. remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Anders Lindgren
chef parkmiljögruppen norra
innerstaden

Sammanfattning

Östermalms stadsdelsnämnd har av kommunstyrelsen fått en remiss om förslag till miljökvalitetsnormer, förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökonsekvensbeskrivning avseende norra Östersjöns vattendistrikt som ska gälla under perioden 2010-2015. Förslaget har tagits fram i enlighet med EU:s vattendirektiv och har som syfte att alla vatten i Sverige ska uppnå ”god vattenstatus” fram till år 2015. De främsta åtgärderna för att uppnå målen är att minska övergödningen och den fysiska påverkan på vattenområdena. Förvaltningen stödjer de föreslagna miljökvalitetsnormerna. Genom ett aktivt deltagande i det av staden utsedda miljöprofilområdet Norra Djurgårdsstaden och med information kan förvaltningen vara med och påverka attityden hos byggherrar och inflyttare i det nya området. Parkernas utformning och hur dagvattnet hanteras har också betydelse för vad som släpps ut till recipienten.

Bakgrund

Sverige är indelat i fem vattendistrikt vilka styrs av respektive vattenmyndighet. Norra Östersjöns vattendistrikt är landets till yta minsta men har den största befolkningen med 2,9 miljoner invånare. Vattenmyndigheten för norra Östersjöns vattendistrikt ligger hos länsstyrelsen i Västmanlands län. Vattendistriktet berör 76 kommuner och omfattar hela eller delar av sju län: Stockholms län, Uppsala län, Södermanlands län, Östergötlands län, Örebro län, Västmanlands län och Dalarnas län.

Remissens fyra delar

Nedan sammanfattas remissens fyra delar vilka omfattar vattendistriktets yt-, kust- och grundvatten.

Förvaltningsplanen sammanfattar arbetsmetoder och resultat inom vattenförvaltningen från 2004 och fram till idag. Planen ger även en kort beskrivning av inriktningen på det fortsatta vattenförvaltningsarbetet.

Övergödningen är det största problemet för kustvatten och de s.k. övergångsvattnen Strömmen och Lilla Värtan. Flera av kustvattenförekomsterna påverkas även av höga halter TBT (tribyultenn från båtbottnfärger) i sedimenten.

Miljö kvalitetsnormer innehåller förslag till vilka miljö kvalitetsnormer som ska gälla för distriktets vatten. Målet är att alla vatten ska nå minst god status till år 2015. Vissa vatten föreslås få en lägre miljö kvalitetsnorm än god status och vissa vatten eller en tidsfrist till år 2021 eller år 2027. Dessa avvikelser har motiverats. De beslutade miljö kvalitetsnormerna kommer att bli juridiskt bindande.

Åtgärdsprogrammet beskriver de åtgärder som bedöms nödvändiga för att de beslutade miljö kvalitetsnormerna ska uppnås i tid. Det handlar dels om att utveckla styrmedel, dels om konkreta förbättringar av vattenmiljön. Åtgärder som beskrivs i programmet riktar sig till myndigheter och kommuner. Det beslutade åtgärdsprogrammet kommer att bli juridiskt bindande.

Miljö konsekvensbeskrivningen är en generell och övergripande beskrivning av de miljö konsekvenser som det föreslagna åtgärdsprogrammet kan väntas få.

Nuvarande status för yt- och grundvatten

Ytvattens ekologiska status klassificeras i hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig status. Sammanfattningsvis nämns att övergödning och fysiska

störningar är de allvarligaste miljöproblemen för distriktets ytvatten. Omkring 70 % av distriktets sjöar och vattendrag uppvisar måttlig ekologisk status eller sämre. Av kust- och övergångsvattnen uppnår cirka 95 % av vattenförekomsterna inte god ekologisk status. Cirka 40 % av sjöarna uppvisar sämre än god kemisk status. Framförallt uppvisar många sjöar problem med höga halter kvicksilver i fisk.

Vad gäller grundvattnet uppnår endast en mindre del (cirka 2 %) inte god kemisk status. De grundvatten som inte uppvisar god kemisk status har problem med bekämpningsmedel.

I Stockholms inre skärgård är Stora och Lilla Värtan och Brunnsviken, vatten i anslutning till Östermalms stadsdelsområde med en otillfredställande ekologisk status, som får en tidsfrist till 2021 för att nå kvalitetskravet god status. Miljöproblemet i samtliga dessa vatten är övergödning och grunden för undantaget är att det är tekniskt omöjligt och ekonomiskt orimligt att uppnå. Miljökvalitetsnormen för kemisk status är det bara Lilla Värtan som inte når upp till god status.

Förslag till miljökvalitetsnormer

Östra Mälaren inklusive de delar som berör stadsdelsområdet ska enligt förslaget uppnå en god ekologisk status med tidsfrist till år 2021. Det är framförallt problemen med övergödning och fysisk påverkan som är anledningen till att man föreslår en tidsfrist. Man föreslår även en tidsfrist för att vattenområdena ska uppnå god kemisk status till år 2021.

Förslag till åtgärdsprogram

I åtgärdsprogrammet föreslås, på en övergripande nivå, förslag till åtgärder som ska leda till att de föreslagna miljökvalitetsnormerna uppnås. I underlaget framhålls att åtgärderna ska vara kostnadseffektiva. Åtgärdsprogrammet riktar sig till myndigheter och kommuner. En utgångspunkt i åtgärdsprogrammet är att det är "förorenaren som betalar". Myndigheter och kommuner ska alltså omsätta åtgärdsprogrammet så att den verksamhetsutövare som påverkar vattenkvaliteten betalar för nödvändiga åtgärder. Om det är svårt att identifiera vem som orsakat den negativa påverkan på vattenmiljön ska det allmänna stå för kostnaden. Årligen, med början år 2011, ska kommuner och myndigheter rapportera vilka åtgärder som genomförts under året till Vattenmyndigheten. Den sammanlagda kostnaden för genomförandet av åtgärdsprogrammet inom vattendistriktet kommer att uppgå till cirka 590 mkr per år. En stor del av denna kostnad kommer att hamna på de enskilda hushållen.

I förslaget till åtgärdsprogram nämns åtgärder såsom kommunernas tillsyn av att miljökvalitetsnormernas uppnås, att skydda dricksvattentäkter, genom planläggning se till att kvalitetsnormerna uppnås samt utveckla vatten- och avloppsplaner i områden som riskerar att inte uppnå god ekologisk och kemisk status.

Miljökonsekvensbeskrivning

Slutsatserna av miljökonsekvensbeskrivningen är att det vid ett nollalternativ, det vill säga att inga av åtgärderna i åtgärdsprogrammet genomförs, blir svårt att uppnå de föreslagna miljökvalitetsmålen för vattenområdena. Åtgärderna i åtgärdsprogrammet bedöms medföra överväganden positiva miljöeffekter och bidra till att flera vattenrelaterade miljöproblem kommer åtgärdas. I några fall kan åtgärderna för bättre vattenmiljöer medföra negativa effekter, exempelvis på kulturmiljön och på markanvändningen för jordbruksändamål.

Ärendet

Remissen från kommunstyrelsen är ursprungligen skickad från Vattenmyndigheten för norra Östersjöns vattendistrikt i Västmanlands län. Remissen består av fyra delar: Förslag till förvaltningsplan, miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och miljökonsekvensbeskrivning avseende norra Östersjöns vattendistrikt.

Remissunderlaget finns att läsa hos nämndsekreteraren eller på Vattenmyndigheternas hemsida: www.vattenmyndigheterna.se under Samråd 09 för ett bättre vatten.

Underlaget till remissen är mycket omfattande varför förvaltningens sammanfattning av innehållet och synpunkterna på innehållet i första hand berör de delar som berör stadsdelsområdet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av parkmiljögruppen i samråd med övriga stadsdelar som erhållit remissen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen stödjer förslaget som innebär att de föreslagna miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten uppnås till år 2021. Tillgången till vatten och rent vatten är av avgörande betydelse för människor, djur och växter

och Stockholm stad stävar efter ha rent vatten i enlighet med vattendirektivets målsättningar.

Förvaltningen har genom sina ansvarsområden liten påverkan på omkringliggande vattenområden i jämförelse med andra aktörer såsom Stockholm Vatten, trafikkontoret och exploateringskontoret. Genom ett aktivt deltagande i det av staden utsedda miljöprofilområdet Norra Djurgårdsstaden och med information kan förvaltningen vara med och påverka attityden hos byggherrar och inflyttare i det nya området. Parkernas utformning och hur dagvattnet hanteras har också betydelse för vad som släpps ut till recipienten. Förvaltningen följer stadens vattenprogram som gäller under perioden 2006-2015.

Förvaltningen har inga synpunkter på förslaget till förvaltningsplan, miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och miljökonsekvensbeskrivning. Förvaltningen saknar relevant kompetens inom området men inser att miljökvalitetsnormerna kommer att ställa nya krav på stadens planläggning och det finns betydande osäkerheter då det gäller att bedöma vilken inverkan en detaljplan kan få på en vattenförekomst med fastställda miljökvalitetsnormer. Statusen på vattenförekomsterna ska inte bara behållas utan också förbättras.

Förvaltningen ansvarar för drift av strandbaden inom stadsdelsområdet. I driftsansvaret ligger förutom att sköta renhållning och hålla med toaletter vid strandbaden, genomföra mätningar av vattenkvaliteten. Från och med år 2011 ska alla bad som besöks av fler än 200 personer dagligen (EU-bad) enligt badvattendirektivet ha upprättat en så kallad badvattenprofil, där badvattenkvaliteten under en rad år beskrivs. Upprättandet av badvattenprofiler är kostsamt, cirka 54 000 kronor per bad. Dessa behöver årligen uppdateras till en kostnad av cirka 20 000 kronor.

Då strandbaden tidvis uppvisar en försämrad badvattenkvalitet ska orsaken till detta utredas av verksamhetsutövaren som i detta fall är stadsdelsförvaltningen. Förvaltningen kan konstatera att det kan vara svårt att hitta orsaken till försämringen och att det kan bli orimligt dyrt att genomföra utredningen. Förvaltningen anser att det vore rimligt att även andra förvaltningar bidrar till att finansiera dessa utredningar.

Då staden anlägger nya bostadsområden, broar, kajer eller annan infrastruktur är det av stor vikt att hänsyn tas till att ingen försämring sker av vattenkvaliteten. På grund av klimatförändringarna kommer sannolikt vattenflödena i framtiden öka från Mälaren och havsnivån höjas, vilket innebär att hänsyn till detta måste tas då

ny bebyggelse planeras. Ett prioriterat område i stadens vattenarbete är att lokalt ta hand om och rena dagvatten samt att minimera föroreningarna vid källan i enlighet med stadens dagvattenstrategi. Dagvattenfrågan blir allt viktigare mot bakgrund av att stadens hårdgjorda ytor ökar och att den kommande klimatförändringen förväntas innebära en ökning av nederbörds mängden. Erfarenheter från de senaste årens stadsutveckling visar att dagvattenfrågorna, i likhet med andra frågor, måste in tidigt i planeringen och att det kan vara svårt att skapa tillräckligt med ytor för dagvattenhantering. Stadsdelsnämnden kan genom att vara remissinstans vid planärenden påtala ovanstående